

De kinderen zijn aan zet

Participatieproject
uitgevoerd door
Paper Plane

2026

vitalis
maatjes

Inhoudsopgave

- 03 Introductie
- 04 De kinderparticipatie-methoden
- 07 De data
- 08 Dit zeggen de kinderen
- 12 Dit zeggen de maatjes
- 14 Advies Paper Plane
- 17 Tot slot

Vitalis Maatjes in 2026: Al 48 jaar échte aandacht

Wist je dat Vitalis het oudste maatjesprogramma van Nederland is? Al 48 jaar lang brengen we kinderen en vrijwilligers samen. In al die jaren hebben we maar liefst 2484 prachtige koppelingen mogen maken. En we groeien nog steeds: alleen al in 2026 mochten we 333 nieuwe maatjes koppelingen vieren!

De kinderen zijn aan zet!

Na 48 jaar vonden we het tijd om eens goed in de spiegel te kijken. Wat zijn de kansen en uitdagingen van ons Maatjesprogramma? En aan wie kun je dat nou beter vragen dan aan de kinderen zelf? Het programma is tenslotte van hen. Bij Vitalis staan kinderen altijd voorop.

Vanuit die gedachte is ons allereerste kinderparticipatie-traject geboren: De kinderen zijn aan zet!

Benieuwd hoe onze jonge denkers dat hebben aangepakt? Je ziet het in dit rapport.

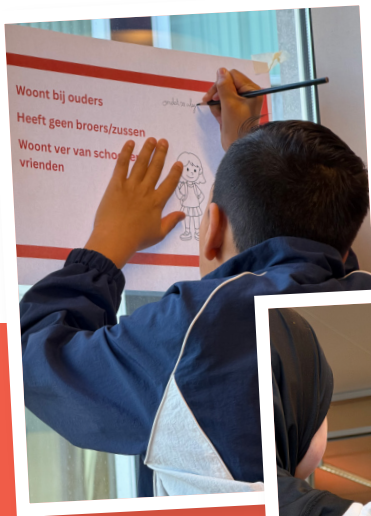
333

totaal aantal
nieuwe maatjes
gekoppeld
in 2026

2484

totaal aantal
koppelingen
van maatjes
sinds 1978

Van brainstorm tot praktijk: zo pakten we het aan

Het traject begon op het kantoor van Vitalis met een centrale vraag: hoe kunnen we de meningen en ervaringen van de kinderen en de maatjes op een laagdrempelige en creatieve manier uitvragen?

Van brainstorm tot praktijk

Fase 1

Meningen en data verzamelen

Om direct van de doelgroep te horen wat er speelt, organiseerden we actieve participatiesessies met 12 verschillende koppels. Tijdens deze bijeenkomsten, die op een informele manier startten met het eten van pizza, zetten we verschillende werkvormen in:

Meningen ophalen via spellen

Aan de hand van interactieve spellen kregen de kinderen de ruimte om hun ervaringen te delen.

Interviews

We hielden gerichte interviews met zowel de kinderen als de maatjes afzonderlijk.

Kernvragen

In beide werkvormen stonden twee centrale vragen centraal:
Wat is er waardevol aan het hebben van een maatje?
Hoe kan het programma in de toekomst nog beter aansluiten bij de behoefte van het kind?

Fase 2

Creatief valideren

In deze tweede fase hebben we onderzocht of deze uitkomsten ook herkenbaar waren voor de overige koppels. Dit hebben we getoetst via verschillende methoden:

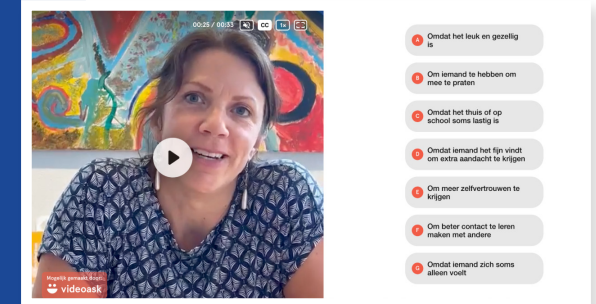

Bingo- en memoryspel

Deze spellen achterhalen de meningen van kinderen. 10 koppels hebben ze gespeeld, waarvan er zeker 6 uitgebreide feedback gaven.

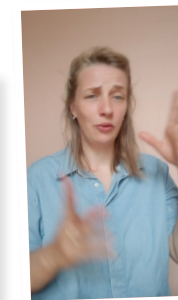
Surveys

Via (video)surveys gaven nog eens 6 kinderen en 17 maatjes hun mening over hoe het is om een maatje te worden, te zijn of te hebben.

Video's met een kindertherapeut

Deze video's over veiligheid creëren, grenzen stellen en gesprekstechnieken zijn ruim 28 keer bekeken. Nadien deelden 10 maatjes hun inhoudelijke feedback.

De participatie in cijfers

52 unieke
respondenten

33
maatjes

19
kinderen

Tijdens dit traject waren in totaal 155 koppels actief in de gemeentes waar Vitalis actief is. In totaal hebben 52 unieke respondenten actief deelgenomen aan dit participatietraject: 33 maatjes en 19 kinderen. Met deze input hebben we een gevarieerde doelgroep bereikt, die een betrouwbaar beeld geeft van de ervaringen en behoeften binnen de organisatie.

De kinderen zijn aan zet: dit zeggen de kinderen

Dit gaat goed

Tevredenheid

Kinderen zijn positief over de match met hun maatje, beoordelen hun maatje met gemiddeld een cijfer tussen de 8 en 10!

“Voor mij is het een 10 en een 9... We kunnen goed met elkaar [opschieten] en doen mee aan activiteiten. [Ik heb] twee maatjes. Ze zijn grappig, kunnen goed een mop vertellen, en we doen leuke dingen.”

“Ik geef haar ook een 9,8. Ze is aardig, grappig en doet alles met mij. Als we iets willen doen, dan app ik haar en dan doet ze dat ook.”

“Ik denk een 9,9. Want ze is eerlijk, hoop ik. En we vinden allebei bijna hetzelfde leuk. Dus ja, dat is het.”

De kinderen zijn aan zet: dit zeggen de kinderen

Dit gaat goed

Veiligheid en vertrouwen

Kinderen omschrijven de band met hun maatje als vertrouwd, behulpzaam en verrassend. Ze voelen zich comfortabel en typeren de vrijwilligers met woorden als lief, grappig, slim en aardig. Hieruit blijkt dat er een sterke basis is van veiligheid en wederzijds vertrouwen tussen de kinderen en hun maatjes.

“Ik wilde iemand die me begrijpt en me niet judged.
En dat heb ik nu.”

“Dit zijn al mijn emoties
en zij snapt ze allemaal.”

Afbeelding rechts: Dit is
een kaart die een kind
gebruikte om haar maatje
op de bovenstaande
manier te omschrijven.

[illegible]

1 omdat het leuk en gezellig is

**2 om iemand te hebben
om mee te praten**

3 om beter contact te leren maken met anderen

4 omdat het thuis op of school soms lastig is

5 omdat het fijn is om extra aandacht te krijgen

De kinderen zijn aan zet: dit zeggen de kinderen

De kansen

Als de kinderen een toverstaf hadden, wensten zij:

Meer maatjes: Ga op zoek naar meer maatjes, zodat kinderen minder lang hoeven te wachten.

Vaker afspreken: Kinderen willen hun maatjes het liefst vaker zien. Zeker één keer in de week, en soms wel twee keer.

Dit vinden de kinderen spannend, en hier kan Vitalis hen bij helpen:

De kennismaking en het afscheid:

De eerste ontmoeting is spannend en het afscheid is verdrietig. De kinderen iets meer meenemen in het match-proces kan daarbij helpen.

Uitleg vooraf: Kinderen boven de 10 jaar willen vooraf beter begrijpen wat een maatje precies is. Nu klopt hun idee vooraf soms niet helemaal met de werkelijkheid.

Dit zeggen de maatjes

“Leren hoe mijn maatje naar de wereld kijkt en leeft, is verrijkend.”

Dit gaat goed

Zonder de maatjes van Vitalis is er geen programma. Het typeert de maatjes dat ze betrokken en gepassioneerd zijn over hun bijdrage aan het programma en de leefwereld van de kinderen. Hun stem is dan ook onmisbaar, en zij hebben met veel enthousiasme meegedacht:

Sterke begeleiding: Vrijwel alle vrijwilligers beoordelen de ondersteuning door de casemanagers als uitstekend, proactief en laagdrempelig.

Praktische training: De training biedt direct bruikbare handvatten voor de praktijk.

Waardevol contact: Maatjes ervaren de koppeling als impactvol. Het bieden van een veilige haven en het verbreden van elkaars leefwereld vormen de belangrijkste meerwaarde.

Dit zeggen de maatjes

“We worden allebei blij als we elkaar weer zien.”

De kansen

Informatie vooraf: Behoeftte aan meer achtergrondinformatie over de thuissituatie en een checklist met praktische vragen voor ouders/kind voor de eerste ontmoeting.

De eerste ontmoeting: Behoeftte aan gerichtere voorbereiding en concrete tips of spelvormen om elkaar beter te leren kennen.

Onderling contact: Maatjes willen graag ervaringen uitwisselen en elkaar ondersteunen door in contact te komen met andere (oud-)maatjes.

Expert-ondersteuning: Vrijwilligers willen graag praktische tips van experts over duidelijke communicatie, grenzen aangeven, positieve bekrachtiging en het uitvragen van de mening van het kind.

Begeleiding bij afscheid: Dit emotionele onderdeel behoeft meer handvatten. Suggesties van maatjes zijn een keuzemenu met scenario's of een instructievideo van een expert.

Kansen voor het Maatjesprogramma

Kinderparticipatie-expert Paper Plane heeft alle data en de waardevolle input van de kinderen en maatjes geanalyseerd. Dit levert de volgende conclusies en adviezen op:

Kansen voor het Maatjesprogramma

Het Maatjesprogramma staat als een huis!

Uit het participatietraject blijkt dat het Maatjesprogramma een sterk en warm fundament heeft. Kinderen waarderen het programma enorm en geven het een cijfer tussen de 8 en 10, waarbij de sterke basis van veiligheid en wederzijds vertrouwen er echt uitspringt.

Dit is mede te danken aan de fijne persoonlijke en laagdrempelige ondersteuning die de vrijwilligers krijgen van de casemanagers. Dat de kinderen het betekenisvol vinden dat hun mening telt, laat zien waar de organisatie voor staat: bij Vitalis worden kinderen écht gehoord.

Naast deze mooie successen biedt het traject waardevolle kansen om het programma in de toekomst nóg sterker te maken:

1

Structurele borging van kinderp participatie

Hoewel kinderen uit zichzelf niet snel aangeven dat ze inspraak missen, ervaren ze dit direct als zeer positief en waardevol zodra er wél naar hen wordt geluisterd. De kans voor Vitalis ligt in het structureel en laagdrempelig organiseren van deze inspraak. Het advies is om periodiek interactieve sessies te blijven herhalen, bijvoorbeeld in de vorm van thematische pizza- of spelletjesavonden.

Participatie kan ook worden gekoppeld aan bestaande activiteiten, zoals een vaste, laagdrempelige 'interviewhoek' tijdens het jaarlijkse zomerfeest.

Gerichte handvatten in elke fase van het programma

Meer houvast tijdens de verschillende stappen van het maatjesproject zou voor meer aansluiting bij de behoeften van de kinderen kunnen zorgen. Vitalis heeft al veel kennis en methoden die hierop aansluiten.

Het gaat daarom niet alleen om het verdiepen van bestaande handvatten, maar vooral om het beter beschikbaar maken daarvan. Ons advies voor de verdieping en communicatie ziet er per fase als volgt uit:

de start

Om de verwachtingen vanaf het begin goed te managen, helpt een visuele *roadmap* voor de kinderen en een praktische opstart-checklist voor de vrijwilligers. Zo worden de kinderen vanaf de beginfase beter meegenomen in het krijgen van een maatje.

gedurende het traject

Naarmate een koppeling vordert, is het essentieel dat de vrijwilligers goed kunnen blijven aansluiten bij de kinderen tijdens complexere situaties. Het advies is om de bestaande expert-video's uit te breiden met korte, praktische modules over thema's zoals grenzen aangeven en positieve bekrachtiging.

het afscheid

Omdat de afronding emotioneel zwaar kan zijn, is er behoefte aan een helder stappenplan met een keuzemenu aan scenario's. Door daarnaast gerichte online workshops en expert-video's aan te bieden over gezonde hechting en onthechting, krijgen vrijwilligers de juiste tools om het traject succesvol af te sluiten voor het kind.

Tot slot: structurele inspraak als succesfactor

Eén van de belangrijkste uitkomsten is dat kinderen het actief meedenken als zeer positief ervaren. Ze willen graag een blijvende stem hebben in het programma, met name om mee te praten over het verloop van hun traject:

“Ik vind het eigenlijk wel leuk. Want dan zijn we de baas en zulke dingen.”

“Ik vind dat wel fijn, want dan kunnen we zelf ook beslissen. Bijvoorbeeld meepraten over hoe het gaat.”

vitalis
maatjes